

- 3 квіт. 2014 р., м. Київ: [у 2 ч.]. Ч.2 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – 292 с.
7. Поляченко Ю. В. Медична освіта у світі та в Україні / [Поляченко Ю. В. та ін.]. – Київ : Книга плюс, 2005. – 383 с.
8. Хуторской А. В. Компетентностный подход в обучении: научно-метод. пособ. / А. В. Хуторской. – Москва : Издательство «Эйдос» ; Издательство Института образования человека, 2013. – 73 с.

Анотація. Ткаченко О.А., Запольська Н.В. Досвід розвитку творчої особистості у студентів медичного коледжу в рамках реалізації компетентнісного підходу. В статті висвітлено шляхи реалізації принципів компетентнісного підходу при викладанні дисциплін хіміко-біологічного циклу в медичному коледжі. Показано, що впровадження відповідних форм, методів, способів навчання стимулює розвиток творчої особистості студентів-медиків.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенції, система компетенцій, творчість.

Аннотация. Ткаченко Е.А., Запольская Н.В. Опыт развития творческой личности у студентов медицинского колледжа в рамках реализации компетентностного подхода. В статье описаны пути реализации принципов компетентностного подхода при преподавании дисциплин химико-биологического цикла в медицинском колледже. Показано, что внедрение соответствующих форм, методов, способов обучения стимулирует развитие творческой личности студентов-медиков.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенции, система компетенций, творчество.

Summary. Tkachenko E., Zapolskaya N. Experience in development of a creative personality of students of medical college in the boundaries of the implementation of competence approach.

An article about the implementation of principles of competence-based approach of teaching of disciplines of medical - biological cycle at the medical college. The introduction of appropriate forms, methods and ways of teaching stimulates the development of the creative person of medical students.

Key words: competence-based approach, competence system competence, creativity.

О. С. Чашечникова

доктор педагогічних наук, професор

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

СТИЛІ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ

У психології (П. П. Гайдено, О. Г. Спіркін) [1, 330-332] розглядають два аспекти творчості – психологічний процес творіння нового і сукупність властивостей особистості, що забезпечують цей процес. У попередньому дослідженні [2], проведеному у 1998-2010 роках, ми враховували вплив на особливості розвитку творчого мислення вікових особливостей; статевих особливостей; домінування певної півкулі мозку; особливостей візуалів, аудіалів, кінестетиків; темпераменту. Серед факторів, що інтенсивно формуються в ході навчально-пізнавальної діяльності, нами розглядалися когнітивний стиль та відмінності в інтересах, індивідуальний стиль діяльності.

Індивідуальний стиль діяльності розуміють як сукупність навичок, методів, прийомів, способів виконання певної діяльності, які сприяють її ефективності. Когнітивний стиль – своєрідність сприймання світу людиною, процесуальну, інструментальну характеристику пізнавальної діяльності, що визначає спосіб отримання «когнітивного продукту», операціональна характеристика для всіх рівнів когнітивної сфери. Когнітивний стиль описується системою компонентів, кожний з яких є одною з двох полярних форм реагування певних діад. Нами було представлено діадами узагальнення особливостей когнітивних стилів, які дослідники називають найчастіше (R. W. Gardner, O. J. Harvey, D. E. Hunt, H. A. Witkin та інші). (табл. 1) та адаптовано їх відповідно процесу навчання математики. Підкреслимо: характеристики в парах полярні, але це не обов'язково означає, що одна з них відображає позитивний полюс, а інша – негативний.

Пропонуємо деякі приклади спрацьовування різних характеристик у процесі навчально-пізнавальної діяльності з математики.

Діада 1. Навчальний матеріал може запам'ятовуватись: а) як логічна структура з виділеними основними ключовими елементами та взаємозв'язками, є повна загальна картина, але відсутня деталізація; б) як система найбільш яскравих деталей матеріалу, але повна загальна картина відсутня.

Діада 2. Класифікація просторових фігур : многогранники та тіла обертання; додаткове виділення правильних многогранників; просторових фігур, що мають вісь симетрії та інше.

Діада 3. Запропоновані ситуації (завдання) відрізняються лише деякими нюансами, що впливає на відмінність в їх сутності. Учні, організація пізнавальних процесів яких є ригідною, використовують звичний алгоритм без попереднього аналізу можливості його застосування в даних конкретних умовах.

Діади 6 та 8. Визначаючи, чи є конкретна піраміда правильною, учні, яким притаманний поверхневий аналіз, найчастіше обмежуються перевіркою того, що основа піраміди – правильний багатокутник; іноді визначають, що багатокутник є правильним, лише за рівністю його сторін.

Діада 7. Спрощеність чи багатомірність моделі сприйнятого навчального матеріалу пропонуємо виявляти в процесі виконання завдань на перетворення виразів, на знаходження значення функції. Багатомірність моделі сприйняття виявляється у врахуванні всіх аспектів: розв'язування починається саме із знаходження області визначення функції.

Таблиця 1

Визначальні особливості когнітивних стилів, що проявляються у процесі навчання математики

№	Характеристики	
1	Сприймання навчального матеріалу тезисно; зберігання у пам'яті основних ідей, що супроводжується втратою деталей	Сприймання навчального матеріалу із підкресленням специфічних деталей у матеріалі, що запам'ятовується
2	Вузький діапазон еквівалентності – групування об'єктів на багато груп з малим обсягом; більш деталізована оцінка; використання більш точних стандартів для судження про схожість об'єктів	Широкий діапазон еквівалентності – групування об'єктів на невелику кількість груп достатньо великого обсягу
3	Ригідність, негнучкість в організації пізнавальних процесів	Гнучкість в організації пізнавальних процесів, здатність переключатися на інші види і способи діяльності адекватно об'єктивним умовам; високий ступінь автоматизації пізнавальних функцій
4	Вузькість відображення навчального матеріалу; здатність до фокусування уваги на аспектах, що вважаються суб'єктом найбільш важливими	Широта відображення навчального матеріалу ситуації; здатність до розподілу уваги; високий ступінь охоплення різноманітних аспектів матеріалу, що відображається
5	Здатність об'єктивно оцінювати матеріал, навіть якщо деякі його положення не відповідають вже усталеним знанням та досвіду суб'єкта	Нездатність об'єктивно оцінювати матеріал, який вступає у протиріччя вже наявним знанням та досвіду суб'єкта
6	Глобальність сприймання – у процесі сприймання більш важливу роль відіграє зовнішнє, загальне враження, найчастіше, візуальне сприймання; домінує ціле, контекст	Диференційованість сприймання – зовнішнє враження, що найчастіше сприймається візуально, контролюється логічними міркуваннями; виділяються елементи цілого; ціле сприймається структуровано
7	Низька складність конструктивної системи; спрощене розуміння на основі врахування обмеженого набору відомостей та стереотипів	Високий ступінь складності конструктивної системи; вибудова суб'єктом багатомірної моделі сприйнятого навчального матеріалу, що враховує різноманітні аспекти та їх взаємопов'язаність
8	Розгорнутий і детальний аналіз ситуації перед прийняттям рішення, особливо в умовах невизначеності	Поверхневий і схематичний аналіз ситуації перед прийняттям рішення
9	Схильність у задачах на класифікацію використовувати перш за все схожість зовнішніх властивостей; мислення конкретне; стереотипність мислення	Концептуальність в ході виконання завдань на класифікацію; використання схожості саме сутності об'єктів; здатність абстрагуватися; використання всієї наявної бази знань

Підкреслимо, що когнітивний стиль може відігравати позитивну, негативну або нейтральну роль у процесі виконання певного виду навчально-пізнавальної діяльності з математики залежно від її специфіки. Для більшої ефективності творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів з математики важливо: сформувати в них усвідомлення власного когнітивного стилю; озброїти спроможністю

проявляти гнучкість і при необхідності адаптувати власний когнітивний стиль до вимог, що пред'являє конкретне завдання.

Література

1. Гайдено П. П. Творчество / П. П. Гайдено, А. Г. Спиркин // БСЭ. – [3-е изд.]. – М. : Сов. энциклопедия, 1976. – Т. 25. – С. 330–332.
2. Чашечникова О. С. Теоретико-методичні основи формування і розвитку творчого мислення учнів в умовах диференційованого навчання математики / О. С. Чашечникова : Дис. ... докт. пед. наук ... 13.00.02. – Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2011. – 558 с.

Анотація. Чашечникова О. С. *Стили діяльності у навчанні математики. Серед факторів, що інтенсивно формуються в ході навчально-пізнавальної діяльності, розглядається когнітивний стиль та індивідуальний стиль діяльності. Когнітивний стиль описується системою з компонентів, кожний з яких є одною з двох полярних форм реагування певних діад, які адаптовано відповідно процесу навчання математики.*

Ключові слова: навчання математики, когнітивний стиль.

Аннотация. Чашечникова О. С. *Стили деятельности в обучении математике. Среди факторов, интенсивно формирующихся в ходе учебно-познавательной деятельности, рассматривается когнитивный стиль и индивидуальный стиль деятельности. Когнитивный стиль описывается системой компонентов, каждый из которых является одной из двух полярных форм реагирования определенных диад, адаптированных соответственно процесс обучения математике.*

Ключевые слова: обучение математике, когнитивный стиль.

Summary. Chashechnikova O. *Styles of activity are in educating to mathematics. Among factors that is intensively formed during educational-cognitive activity, cognitive style and individual style of activity are examined. Cognitive style is described by the system from components, each of that is one from two arctic forms reacting of certain dyads, that is adapted according to the process of studies of mathematics.*

Keywords: teaching of mathematics, cognitivestyle.

І. А. Чистякова

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

Stas200214@mail.ru

ТВОРЧИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальними для освітньої діяльності залишаються пошук, розвиток і підтримка обдарованих дітей. У державних документах про діяльність середніх загальноосвітніх закладів наголошується на тому, що вирішення проблеми формування творчої особистості значною мірою залежить від учителя, творча діяльність якого стає необхідним засобом формування й розвитку здібностей школярів. Необхідність підвищення якості та пріоритетності шкільної природничо-математичної освіти та її включення до навчальних планів усіх рівнів освіти зумовлена розвитком високотехнологічного інформаційного суспільства. Тобто, необхідність поліпшення природничо-математичної освіти є прямою залежністю між розвитком суспільства і системою освіти. Із цього випливають основні цілі педагогів природничо-математичної освіти: створити високоефективну систему якісної освіти, бо це об'єктивна вимога часу; формувати інтелект та вміння використовувати сучасні технології навчання, бо це запорука успішності якісної освіти світового рівня.

У зв'язку з цим актуальною стає проблема підготовки творчого вчителя загалом, та вчителя природничо-математичних дисциплін зокрема. Так, перед педагогічними вищими навчальними закладами постала задача готувати педагога, який буде відрізнятися компетентністю, активністю, творчістю, готовністю та здатністю до самовдосконалення.

З цією метою, на наш думку, корисним буде здійснення творчого супроводу розвитку майбутнього педагога.

Необхідно зауважити, що сутнісною характеристикою супроводу загалом є створення умов для переходу того, кого супроводжують від допомоги до самопомоги. Тобто можемо сказати, що у процесі супроводу педагог створює умови та надає необхідну та достатню підтримку для переходу від позиції «Я